

Autor/ka Andrea Vasilová

Název *Moderní česká typografie: porovnání písma Comenia Script a tiskového písma*

Vedoucí Mgr. Alena Petruželková

Oponent doc. PhDr. Jiřina Šmejkalová, CSc.

Hodnocení Velmi dobře

Datum vyhotovení 24.8 2021

Práci doporučuji k obhajobě

Cíl práce

(dle SIS) „Cílem bakalářské práce je ukázat moderní písmo Comenia Script, srovnání s tiskovým písmem a využití obou písem v současnosti.“

Cíl práce byl splněn

Hodnocení práce

Aspekt kv. práce	Vysvětlení	Možné hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>Komentáře viz Slovní hodnocení</i>	30 bodů
přínos a novost práce	<i>Téma nabízí řadu inovačních otázek, dosud nepochybně výzkumně podceněných. Na některé z nich v této podobě ovšem nenabízí uspokojivou odpověď.</i>	10 bodů
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>Autorka v zásadě korektně cituje použité materiály.</i>	20 bodů
slohové zpracování	<i>Text je v podstatě čtivý, odpovídající normám odborného stylu, až na občasné stylistické chyby.</i>	5 bodů

gramatika textu	<i>Gramatická úroveň práce je až na příležitostná vybočení přijatelná.</i>	5 bodů
CELKEM		70 bodů

Slovní hodnocení:

Téma práce je nepochybně aktuální jak z perspektivy typografie (srovnání tiskového písma s psacím písmem Comenia script a vzhledem k tendenci ke sblížení písma psacího a tiskového, na něž autorka upozorňuje), tak z širšího společenského hlediska (zavádění písma Comenia sript do místních základních škol, postavení typografie v současném kontextu digitalizované textové komunikace, jež ovšem v práci zůstává spíše v náznaku). Není pochyb o tom, že právě současný svět charakterizovaný zdánlivě (!) odhmotněnými způsoby komunikace, klade čím dál tím větší důraz na její vizuální stránku (viz tzv. „visual turn“ v mediálních studiích). A o tom, že právě česká scéna má v této oblasti co nabídnout, nesvědčí jen dědictví Teigehe či Braunerové, ale i současné příklady z poněkud odlišného, leč spřízněného, oboru (prestižní mezinárodní ceny udělené Petře Dočekalové za diplomovou práci věnovanou písmomalířství v r. 2017: <https://petra-d.com/>).

Práce má i jisté interdisciplinární ambice (knihověda, pedagogika), ačkoli kupř. k oboru studia tzv. nových médií, kam by mohla logicky směřovat, chybí dostatečné podložení v příslušných zdrojích. Autorce ovšem nechybí zaujetí tématem a je zde zřetelná snaha o co nejdůkladnější zpracování, ačkoli způsobem, který se jeví až příliš eklektický. Je však třeba ocenit poměrně bohatou škálu citovaných zdrojů, v několika případech i z mezinárodního kontextu.

Jelikož nejde o oblast, jíž bych se soustavně věnovala, moje připomínky jsou spíše formálního charakteru. Poněkud mi uniká smysl formulace hypotéz: „Porovnání vizuální podoby znaků bylo provedeno metodou komparace, ve které jsem definovala tři okruhy hypotéz: tvary písmen, sklon písma a mezery mezi slovy.“ Chybí mi logičtější propojení mezi značně zkratkovitými (což ale lze na dané úrovni badatelské činnosti nejspíš tolerovat) historizujícími částmi („historický exkurz mapující vznik moderního českého písma a období avantgardy“) a tzv. praktickou částí věnovanou analýze písma Comenia Script.

Od absolventky Karlovy univerzity bych také očekávala poněkud sofistikovanější historické odkazy než, jak uvádí např. v podkapitole 4 *Současnost*, „Po pádu komunistického režimu a zrušení cenzury došlo k ...“ Vliv nastolení „komunistického režimu“ (abych použila autorčin diskurz) na českou typografii po r. 1948 pak, alespoň jak jsem stačila zaznamenat, explikován v práci není. Stručné poznámky o zahraničních zkušenostech jsou cenné, ovšem nebylo by na škodu je trochu podrobněji rozvést.

Práce je v zásadě čtivě a souvisle napsaná, ovšem - pominu-li občasné stylistické chyby - některé věty jsou na hranici srozumitelnosti („Rok 2008 se stal rokem ve znamení, který připomněl léta dřívější.“) Také kupř. použití generického maskulina („Autoři vysokoškolských prací ...“) ve větě, jež v poznámce pod čarou okazuje ke jmenům (citují včetně velikosti písmen) „SASKOVÁ, Černá, ČIVRNÁ“ je přinejmenším úsměvné.

A ještě jedna poznámka: spíše než výtka, podnět k dalšímu zkoumání. Autorka očividně „modernímu písmu Comenia Script“ fandí. Sice bych byla opatrnější v užívání termínu „moderní“, nicméně k věci. V závěrečném odstavci čteme: „Rovněž nelze opominout sociální aspekty těchto změn ...“. A právě tady pro mne začíná velký a heuristicky pozoruhodný otazník. Jen namátkou vybraný titulek „Písmo Comenia potlačuje v dětech osobnost a emoční vývoj, varuje znalec“ ze 7. září 2015 naznačuje, že v místním, tradičně konzervativním, veřejném prostoru prosazení tak zásadní změny do ustálených pořádků výuky na prvním stupni základních škol jistě nemůže probíhat bez kontroverzí. [Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/pismo-comenia-detem-skodi-a-povede-k-zaniku-rukopisu-varuje-znalec.A150907_072857_domaci_jpl]. Ráda bych se o tomto tématu s ohledem na cíl práce definovaný jako „využití obou písem v současnosti“ dověděla více. A to včetně jeho mediální reprezentace.

Post-scriptum:

Inspirována tématem práce jsem požádala svou dceru (20, levačka), která se učila psát v britské anglikánské „independent school“, a jejího přítele (24) vychovaného v holandském vzdělávacím systému, aby mi rukou ve svém rodném jazyce napsali jednu větu. A pak jsem si dovolila i svůj příspěvek do této (vizuální) „debaty“ 😊 Nabízím autorce jako příspěvek do databáze jejího empirického materiálu:

